

**DIARI DE SESSIONS DE LA
COMISSIÓ NO PERMANENT PER A L'ESTUDI I LA
REFLEXIÓ SOBRE L'IMPACTE DE LA DIGITALITZACIÓ
EN L'EDUCACIÓ
DEL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS**

DLPM 99.99.99

Fq.Con.núm. 33/27

XI legislatura

Any 2024

Núm. 4

**Presidència
De la Sra. Margalida Durán i Cladera**

Sessió celebrada dia 26 de setembre de 2024

Lloc de celebració: Seu del Parlament

SUMARI

Compareixença de la Sra. Montserrat Pons i Rodríguez, neuropediatra de l'Hospital de Son Espases, sobre l'ús i abús de les pantalles. 42

LA SRA. PRESIDENTA:

Molt bona tarda, senyores i senyors diputats. Començarem la sessió d'avui i, en primer lloc, els demanaria si es produeixen substitucions.

LA SRA. FORNAS I MUNAR:

Sí, Maria de Lluc Fornas substitueix Marta Pereira.

LA SRA. PRESIDENTA:

A qui, perdó?

(*Se sent de fons la Sra. Fornas i Munar que diu: "Marta Pereira"*)

Marta Pereira. Perfecte. Gràcies.

Abans de començar, volia informar que la secretària de la Mesa, la Sra. Manuela Cañadas, m'ha dit que quan venia cap aquí no s'ha sentit gens bé, no es trobava bé, i que se'n anava a ca seva per una indisposició. Per tant, m'ha demanat que la disculpàs, i ho volia fer públic a tots, i també, sobretot, a la ponent que ve aposta.

Perdó, no podem començar. Començarem d'aquí una estona.

(*Pausa*)

Compareixença de la Sra. Montserrat Pons i Rodríguez, neuropediatra de l'Hospital de Son Espases, sobre l'ús i abús de les pantalles.

Passam a l'únic punt de l'ordre del dia d'avui relatiu a la compareixença de la Sra. Montserrat Pons i Rodríguez, neuropediatra de l'Hospital Universitari Son Espases, per parlar sobre l'ús i abús de les pantalles, a la qual agraïm tots moltíssim que hagi vingut aquí avui, a qui donam la benvinguda, evidentment.

Té la paraula la Sra. Montserrat, per tal de fer l'exposició oral sense limitació de temps. Quan vostè vulgui.

LA SRA. NEUROPEDIATRA DEL'HOSPITAL DE SON ESPASES (Montserrat Pons i Rodríguez):

Bona tarda a tots i gràcies per convidar-me. Bé, jo us parlaré una mica des del punt de vista neurològic.

Primer, no cal que us digui cap novetat quan, observant el vostre voltant veieu que molts nens fan un mal ús, o sigui, es passen massa temps a les pantalles, i en els estudis globals troben que és aproximadament més d'un 75% dels nens. I si mirem Mallorca, a un treball que vam fer, es constaten aquestes xifres: quasi un 80% comença en l'ús de les pantalles abans dels 2 anys i més d'un 70% abusen de les pantalles, o sigui, miren més pantalles del temps recomanat per les organitzacions sanitàries.

Si mirem concretament els preadolescents, fan quasi 5 hores diàries de pantalles digitals i els adolescents més de 7 hores,

que representa més del 40% del temps de vigília. I aquestes xifres encara empitjoren a nivells socioeconòmics baixos.

Després, això només era un apunt que els mateixos adolescents i adults confessen quasi al 50% que són addictes a les pantalles.

Bé, no és cap novetat dir que en els darrers anys, en els darrers 20 anys, no molt més, 20 anys, hem assistit a una revolució digital que ha canviat la nostra manera de viure, el nostre oci, la nostra feina, ha canviat moltes esferes de la nostra vida, però no ens ha fet nadius digitals, i això és important que ho tinguem en compte, perquè hi ha gent que es pensa que els nostres infants poden ser nadius digitals. I no, en 20 anys no s'ha canviat la ment de ningú.

Hi ha problemes relacionats amb l'abús de les pantalles que són socialment molt visibles i que tothom n'és prou conscient, prou, com el *bullying*, el *sexting*, etc., però hi ha altres problemes que es produeixen a la primera infància en què la població no n'és conscient. Aquests problemes que poden produir-se per un abús de les pantalles digitals són diferents segons el moment evolutiu en què ens trobem, no seran els mateixos problemes si parlem d'un nen petit, menor de 8 anys, que si parlem dels preadolescents o adolescents, són problemes completament diferents, per la qual cosa he dividit la meua xerrada en aquestes tres parts: amb els infants, els preadolescents i després també per parlar de la problemàtica que ens toca.

Llavors, quant a l'etapa infantil. La problemàtica d'un abús o mal ús de les pantalles digitals pot afectar l'esfera cognitiva, l'esfera conductual i les relacions i interaccions amb iguals i/o els progenitors. Per demostrar-us-ho o per il·lustrar-ho he escrit una sèrie d'articles que ho intenten demostrar, agafen poblacions d'infants i els valoren, per exemple, als 3 anys i els tornen a revalorar passats 5 o 6 anys, a veure si hi ha una diferència segons l'abús de pantalles quant a les funcions executives o quant a l'atenció. I sí que hi ha diferència, els nens que abusen més de pantalles tenen més dificultats en les funcions executives i en l'atenció. I ja sabeu que tant l'atenció com les funcions executives són fonamentals per a l'aprenentatge i el desenvolupament.

Després, també s'ha estudiat molt la repercussió de l'abús de pantalles quant al llenguatge, tant per veure si els dispositius digitals podien afavorir l'aprenentatge dels idiomes, com per veure si hi podria repercutir. I el que ha vist a diferents estudis, que està súper estudiat això, és que l'abús de pantalles abans dels 3 anys té unes repercussions molt negatives en el llenguatge, de manera que les institucions sanitàries recomanen zero pantalles abans dels 3 anys.

Després, una altra repercussió molt important és la repercussió que té en els hàbits del son. L'abús de pantalles, perquè afecta la (...) son, o sigui, no van relaxats a dormir, però també perquè nosaltres, el cicle de vigília i son el fem a partir de la síntesi de melatonina, que la melatonina la fem quan es va fent fosc, però les pantalles, la llum blava de la pantalla ens inhibeix aquesta síntesi de melatonina i ens treu el son. I també sabem que el son és fonamental per al desenvolupament i la

salut mental dels infants. Per tant, una altra de les recomanacions és zero pantalles als dormitoris.

Una altra repercussió important de l'abús de pantalles és a la visió. S'ha vist un increment des del 2000 fins al 2020 molt important de la miopia, que està relacionat amb l'abús de pantalles.

Hi ha molts més aspectes que podem veure en el dia a dia de l'afectació de les pantalles en el desenvolupament dels infants, com és amb la baixa tolerància a la frustració, perquè si cada vegada que s'avorreixen o que quelcom no els agrada o que s'han d'esperar els donem una pantalla, no aprenen a autoregular-se i no aprenen a tolerar la frustració.

També baixa tolerància a l'esforç, perquè no han de tenir ni tan sols imaginació per jugar ni per no avorrir-los perquè ja s'entretenen, després també tenim addiccions a pantalles.

I un altre problema molt important que tenim és la simptomatologia del trastorn de l'espectre autista. Des de la COVID, els pacients amb simptomatologia del trastorn d'espectre autista s'han incrementat de forma molt notable i les nostres consultes estan repletes de nins que van abusar de les pantalles durant el confinament.

Bé, aquestes repercussions a la primera infància són fàcils d'entendre si entenem el que passa a la primera infància, que tenim un nounat que no sap fer res, que durant la primera infància ha d'aprendre a fer-ho tot, a tenir pensament, a parlar, a ser autònom, tot això s'ha de passar en aquests anys i la irrupció de les pantalles en aquest moment pot tenir repercussions molt negatives.

No entro molt en els mecanismes de per què, però si voleu després em podeu fer preguntes, però se sap per què l'abús de pantalles pot dur això.

Després..., ara ja pas a parlar-us de les repercussions negatives en els pre i adolescents. Hem de pensar també que l'ús de pantalles variarà segons l'edat, que els 0-8 seran sobretot YouTube, tele, algun joc, però... molt fàcil; a mesura que es vagin fent grans, preadolescents i adolescents, idò apareixeran molt més videojocs i les addiccions als videojocs, i després, en els adolescents, les addiccions a les xarxes socials. I, és clar, aquests canvis de comportament comporten diferents problemàtiques.

També hem d'entendre el moment en què es troben els pre i adolescents, les repercussions d'un abús de pantalles o d'aquestes activitats no seria la mateixa en un adult ja format i una vida consolidada que en un preadolescent que es forma, perquè la preadolescència i l'adolescència és també un període crucial en el neurodesenvolupament, no només pels canvis físics que s'han de produir, els canvis sexuals, sinó també perquè el cervell augmenta de connexions, perquè el cervell és molt més sensible a la dopamina, que és el neurotransmissor relacionat amb les addiccions, i per la influència tan gran que hi ha amb la pressió de grup, d'acord?

La dopamina és la neurotransmissió que s'ha relacionat amb l'addicció que tenen a les xarxes, perquè, com que els agraden

molt els *likes* o les històries curtetes o les històries que els fan riure, això els fa sintetitzar dopamina i fa que els agradin molt i es facin addictes o al TikTok o als *likes*, i diuen que quasi les xarxes socials poden ser més addictives que el tabac i l'alcohol. És difícil de demostrar, eh?, però, bé, ho diuen.

Després també, això us ho poso perquè és molt il·lustratiu, que Google és la tercera empresa més gran del món, igual que Instagram i Facebook també són empreses molt poderoses econòmicament i, en canvi, l'usuari té la sensació que és gratis, que no paguem res, però no és que sigui gratis, és que el producte som nosaltres, o sigui, els nostres gustos, les nostres decisions, les nostres compres és el que Google obté de nosaltres, i que els jovenets crec que no en són molt conscients, bé, i de vegades tampoc els adults, eh?

Bé, llavors, en aquesta etapa de la vida, la pre i adolescència, les dificultats que veurem no seran només per un mal temps, sinó també per comportaments inadequats i continguts inadequats. Llavors, les conseqüències poden ser físiques, que aquí ja hi entraria, que no ho veiem tan a la infància, el sedentarisme, que també és un problema de salut molt important, el sedentarisme i l'obesitat. També podria haver-hi afectació a l'àrea cognitiva, i aquí afegesc també la salut mental i conductual i altres que anirem veient.

Aquí també tenim múltiples estudis que mostren que un augment del temps de pantalles es relaciona amb un menor rendiment acadèmic, també hi ha estudis comparant poblacions. I això també té a veure amb l'alteració de les funcions executives i també amb la capacitat d'atenció i concentració, que l'abús de pantalles altera aquesta capacitat.

Després hi ha les conductes inapropiades que comencen a aparèixer a aquestes edats, com el *sexting*, com enviar material sexual a parelles que tenen en aquell moment, que hi confien plenament, però, ja sabem com són els adolescents, que poden no confiar-hi l'endemà, i les poden utilitzar per a xantatge emocional o xantatge no només emocional. Després també..., bé, penseu que quasi un 27% dels adolescents han rebut *sexting* i un 11% s'han sentit pressionats per enviar-ho, sobretot són les nines les que se senten més pressionades per enviar-ne.

Després també tenim l'aparició del *ciberbullying*. El *ciberbullying* és encara molt més greu que ho era el *bullying*, perquè el *ciberbullying* no dona dret al descans, o sigui, aquests nens quan se'n van a casa continuen rebent *bullying*; no hi ha dret tampoc a l'oblit, perquè si s'ha posat una cosa continuarà allà a la xarxa, si algú ha fet una captura, indefinit. Per tant, és molt més greu que el *bullying* al qual estàvem acostumats.

Després hi ha el *grooming*, que el *grooming* fa referència a quan un adult es fa passar per un infant i estableix a través de les xarxes socials amistat amb un infant, i ho fa per quedar amb ell i després fer-li xantatge de la manera que sigui. I també si esteu atents als diaris, són notícies que passen molt sovint, que es destapa gent que s'ha fet passar per un nin per travar una amistat i després enganyar-lo.

Després, una altra relació molt important de l'abús de pantalles o mal ús de les pantalles és en els problemes de salut mental, que també sou conscients del problema de l'augment de

les malalties mentals en els recents anys: ha augmentat l'ansietat i depressió en els joves en els últims 35 anys un 70%, que és molt. Els motius de relacionar l'abús de pantalles o el mal ús de les pantalles amb la salut mental és per la pressió tan intensa que tenen els nostres joves, perquè la seva vida està constantment exposada, valorada, ells mateixos es comparen i es jutgen constantment, o sigui... això és per veure com quasi no hi ha diferència, però ells la veuen, és més guapa aquesta o aquesta, i constantment fan això, comparant-se no només físicament, sinó també amb la vida dels altres a través de les xarxes, que, encara que a un moment de salut mental, ells poden dir: no, només pengen el bo, quan ells no estan bé, que se senten una mica inferiors, idò pensen que no, que allò és veritat, que aquella gent té una vida molt millor que la seva, i això fa simptomatologia, símptomes de depressió.

A part d'això, també perquè altera el descans nocturn, com ja us he dit, que l'abús de pantalles pot alterar el descans nocturn, i és com un cercle viciós, l'alteració del descans nocturn pot fer que estiguis més cansat, pot fer que tinguis més dificultats en les tasques diàries, baixa l'autoestima, etc.

I després la pornografia, que no hi entraré molt perquè ja m'han dit que una companya va entrar-hi i, bé, és un problema també molt greu que tenim..., perquè comencen a edats molt primerenques a abusar de les pantalles i no tenen la capacitat de veure que allò..., idò no és cert, i pot afectar la seva sexualitat de forma irremediable en el futur, d'acord?, i de forma molt greu. De fet, molts dels delictes sexuals que han augmentat entre els joves es relacionen amb l'abús de pantalles.

Ja, per últim, per situar la problemàtica..., ara ja pas a la problemàtica escolar. Llavors, què passa? Les pantalles digitals o les eines digitals són molt importants i són una eina molt valuosa que ens ajuda molt en molts aspectes i ens pot ajudar molt de forma docent. I, a més, és molt important que els nostres joves tinguin habilitats digitals, o sigui, que sàpiguen jutjar, ser crítics amb la informació que reben, que sàpiguen cercar informació fidedigna, sàpiguen utilitzar els texts i manipular-los, també utilitzar l'Excel, bé, totes les habilitats digitals és molt important que ho aprenguin, perquè serà molt important per al seu futur. Però, a la vegada, tenim les repercussions negatives que hem dit i els riscos associats a l'ús a les aules, o sigui que tenim un dilema.

Llavors, jo aquí volia, respecte de les habilitats digitals, volia parlar-vos d'un informe que es va fer el 2018, l'informe PISA, que segur que el coneixeu, que el que pretenia mirar era aquestes habilitats digitals, com eren les habilitats digitals dels nostres infants als 16 anys quan sortien de l'escola, quan sortien de secundària, i van suspendre en tot. I sembla mentida, perquè estan tot el dia enganxats. Però, què passa? Com ja hem mostrat, al que estan enganxats és tot recreatiu i totes les pantalles són molt intuïtives, de manera que no aprenen realment habilitats digitals. O sigui, fer servir les pantalles digitals no equival a què millorin les teves habilitats digitals malament, d'acord?

I parlar d'això, dels nadius digitals, que realment no existeix, el nostre cervell no canviarà perquè ens donin una pantalla quan tenim dos anys, el nostre cervell té la mateixa estructura i es necessiten segles perquè canviï.

Quant a eina de suport docent, perquè, és clar, les pantalles digitals o els recursos digitals tenen recursos molt poderosos que ens poden anar molt bé, doncs per a comunicació, hi ha recursos d'App molt bones, i s'han fet diversos estudis per valorar-ho com a eina de suport docent. I aquí mostro tots aquests estudis que surten a l'informe de (...) o així, surten allà, i a tots o no hi ha efecte o l'efecte és negatiu, o sigui, no hi ha efecte positiu a llarg termini. Igual, de forma de curt termini pot semblar que hi hagi qualche efecte positiu, però la majoria de treballs diuen que l'efecte de l'ús de les pantalles és nociu.

Es va anar a preguntar als mestres què opinaven de les pantalles digitals, a la secundària. I els mestres van pensar que podia ajudar-los en alguns moments perquè motivava els alumnes, perquè podien ser interactives i perquè algun determinat aprenentatge podia estar facilitat, però que els inconvenients superaven els beneficis, perquè trobaven a faltar una regulació, era difícil el control del silenci dins l'aula i que afavoria molt la distracció.

Bé, doncs a partir d'aquí hem de dir que hem de separar, quan parlem de les pantalles digitals a les aules, que una cosa és que nosaltres vulguem que els nostres infants adquireixin habilitats digitals, com totes les que us he esmentat, i una cosa és com a eina de suport docent. Com a eina de suport docent, abans, a primària està clar que no servirà, no tenen capacitat de saber extraure's i mantenir l'atenció amb un aparell digital per enmig, i en altres moments s'hauria d'anar valorant.

I com a conclusió, doncs he de dir que és una eina molt poderosa però que hem de trobar el balanç en fer-la servir de forma correcta.

I això és tot el que us volia dir.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sra. Montserrat Pons. Ara procediria la suspensió per un temps màxim de 45 minuts. Entenc que no fa falta, si no em diuen el contrari. I, per tal de formular preguntes o observacions, tot seguit procediríem a la intervenció dels grups parlamentaris.

La compareixença pot contestar globalment bé totes les preguntes o observacions formulades, o contestar individualment. Vostè pot elegir.

LA SRA. NEUROPEDIATRA DE L'HOSPITAL DE SON ESPASES (Montserrat Pons i Rodríguez):

Globalment.

LA SRA. PRESIDENTA:

Globalment, perfecte. I ara seria el torn del Grup Parlamentari MÉS per Mallorca, té la paraula la Sra. Maria Ramon, per un temps màxim de deu minuts.

LA SRA. RAMON I SALAS:

Moltes gràcies, Sra. Presidenta. Primer de tot vull donar les gràcies, Montserrat, per ser aquí, és la segona sessió d'aquesta

comissió de digitalització i crec que tenim un repte per endavant molt important, més enllà de la preocupació amb la qual crec que ens anàrem tots la darrera vegada i que crec que l'augmentam amb les xifres que se'ns han donat.

A mi, el dubte, el neguit que em suposa és: què fem per revertir aquesta situació, aquesta novetat que vivim i aquest món que canvia digitalment, amb eines que cada dia surten noves i que ens condicionen al capdavant la vida de totes les persones que vivim?

La primera dada que ha donat vostè és que el 75% de la gent fa un mal... de la gent no, dels infants, fan un mal ús de les pantalles i el 80% dels menors de 2 anys les empren. És clar, que fem en aquest cas? És vera, jo no som mare i tampoc no em vull aventurar a què farà si qualche dia ho som, perquè crec que és complex posar-te en aquesta situació, perquè, bé, vivim envoltats d'això; però, és clar, com combatem aquesta situació? Què fem perquè els nins es trobin el menys exposats a les xarxes quan als adults hi som tot el dia? I un poc també és la reflexió que fem l'altra vegada, que els problemes que en venen derivats, com són..., i no faig cap pregunta, reflexiono, perquè m'és difícil, perquè ho ha explicat molt bé i crec que, al capdavant, el que hem de fer nosaltres és poder trobar solucions a aquesta problemàtica i cercar les eines per traslladar-les allà on puguem i minimitzar aquests efectes.

Però, és clar, si augmenta la miopia, augmenta l'autisme, augmenten moltes altres coses, això suposa que, si no provenim totes aquestes qüestions, haurem de posar més recursos a la llarga per treballar amb els infants autistes, haurem de posar més recursos, o fins i tot, que són propostes que hi ha damunt la taula, que els oculistes..., o les ulleres i les lents de contacte siguin gratuïtes a través de la Segure..., bé, tot això són despeses..., bé, despeses o recursos que ha de posar l'administració pública per combatre derivades d'una cosa que hem d'intentar prevenir.

És que ho tenc un poc... perquè apuntava mentre parlava... I si..., quan deia que, he apuntat, quan deia que l'addicció és més gran que el tabac i l'alcohol, per exemple, perquè no ens plantejam -i en això ja parl de moltes altres esferes-combatre-ho, regular-ho o prohibir-ho, com s'ha fet amb el tabac i amb l'alcohol, per exemple. Perquè si nosaltres som un producte i aquestes empreses, que són, a més, les més poderoses o de les més poderoses del món, això vol dir que hi ha molts doblers al darrera i això vol dir que serà molt difícil combatre que seguim sent un producte. I, és clar, és complex.

I quan parlava de la problemàtica escolar, i és una pregunta de caire no per qüestionar la instrucció, a principi de curs, la Conselleria d'Educació, va enviar unes instruccions als centres en què limitava l'ús d'aquestes pantalles, i més enllà, no ho faig per criticar, ho faig per saber fins a quin abast això ens pot... -entenc que és positiu, evidentment-, però si ens pot ajudar a... -no vull que s'interpreti que digui que no ajuda-, sinó que a la llarga pot ser un dels efectes positius per intentar reconduir tota aquesta situació, més enllà de... -crec que sí, perquè, evidentment, les dades si així ho avalen-, però crec que és un tema molt complex que, més enllà de la teoria, la pràctica és la que hem d'intentar entre tots, la pràctica o els recursos que hem de posar, o les eines o el que en vulguem dir, a l'abast de

tothom i fer-ho per etapes. Evidentment, vostè ho ha dit, un nin de zero... o un nin que acaba de néixer, un nin d'un any o un nin de dos anys no sap què és una pantalla i no sap collir una pantalla -bé, tal vegada sí, amb dos anys tal vegada ja sí-, però, és clar, som nosaltres que els... accedim, que els donam el dispositiu, els donam el dispositiu no, els donam visualment, que nosaltres utilitzam aquests dispositius sempre i, és clar..., crec que també hem de treballar no només la part infantil, adolescent, etc., sinó també la part adulta per aquestes qüestions.

I crec que les reflexions que vàrem fer la darrera vegada ens duïen també un poc aquí, de com materialitzam aquestes preocupacions i com o cap on anam. És ver que jo podria... o el que he dit abans, prohibir, restringir, no es fàcil i més quan parlam d'aquestes qüestions. Però sí que pot ser..., i que aquí la feina que tenim en aquesta comissió és treure algunes eines per...- i em venia al cap també- va sortir a un mitjà de comunicació que hi havia adolescents que s'havien llevat les xarxes socials i explicaven la seva experiència després d'haver-ho fet, i evidentment era positiva. I això, com a prec, tal vegada ens podríem plantejar modificar i fer que vengués qualche adolescent o un jove, no record quina edat tenien, a explicar les experiències de "podem viure i no passa res si no tenim xarxes socials".

I un poc crec que aquest viure pendent de les xarxes socials és conseqüència del món que vivim, que, a part d'estar connectats tot el dia per saber... per xafardejar què fa la gent, però és que també totes les coses quasi quasi del dia a dia acaben dins un mòbil: el despertador, què menjo i què no menjo, les fotos, el calendari, el..., qualsevol cosa, la teva vida és dins un mòbil. I quan pot ser atures i aquest ritme frenètic del dia a dia et dona un poc de descans o ens donam un poc de descans a nosaltres, que crec que també és important, ens adonam que no és tan necessari estar tot el dia amb un dispositiu. I ho dic perquè nosaltres som el reflex i el mirall dels nostres fills, dels nostres alumnes, dels joves i dels infants que ens tenen davant, i que hem de fer, crec, una feina de veure-ho de manera global per intentar pal·liar aquests efectes i prevenir, per a després no haver de curar o haver de posar altres recursos.

No he fet cap pregunta. Ha estat més una reflexió, supòs que tal vegada en el segon torn en tindrè, però crec que... bé, els dubtes aquests els tenim tots, perquè, si no, no tendríem aquesta comissió, si no..., si ho tenguéssim claríssim ja haguéssim fet passes per aclarir-ho.

Crec que una bona passa, i és important i que també va sortir d'aquesta comissió, ha estat la Instrucció de la conselleria per..., bé, almanco posar unes eines per als professors, també per a la seva seguretat o almanco per tenir una idea clara de com fer-ho, i a partir d'aquí poder començar amb aquestes qüestions. Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sra. Ramon. Ara és el torn del Grup Parlamentari Socialista, té la paraula el Sr. Carles Bona, per un temps màxim de deu minuts.

EL SR. BONA I CASAS:

Gràcies, Sra. Presidenta. Vull agrair la seva presència, Dra. Pons, en aquesta comissió per a l'estudi de l'impacte de la digitalització en l'educació. Vostè és neuropediatra, experta en desenvolupament neurocognitiu i ha fet, ha estudiat l'estudi d'ús excessiu de pantalles i les conseqüències en concret a Balears. Per tant, creiem que la seva presència en aquesta comissió és més que pertinent per avaluar, precisament, com equilibrar aquest ús de tecnologies a les aules amb el benestar cognitiu dels infants.

De fet, és tan pertinent que, si no anam errats, vostè té una proposta d'instruccions per a l'ús òptim de mitjans digitals en els centres educatius, que és un recurs que en principi estava penjat a la pàgina web de l'Institut Educatiu de Primera Infància, l'IEPI, que actualment no tenim..., hi hem intentat accedir i sembla que no està disponible a la web, o sigui, que serveixi aquí la nostra intervenció per demanar que torni a estar disponible per assessorar els centres.

Pel que hem vist dels seus treballs acadèmics més citats, vostè tracta els efectes negatius d'un ús perllongat de dispositius digitals en infants, com bé ens ha mostrat, i especialment pel que fa al desenvolupament del llenguatge i les funcions executives, com són la concentració i la memòria del treball, que és la millor predictora d'èxit acadèmic més que el coeficient intel·lectual. Per tant, a nivell cognitiu és un fet molt rellevant.

I també ha parlat d'altres factors, com l'espectre autista i el trastorn de dèficit d'atenció i hiperactivitat, com poden interferir en el desenvolupament cognitiu i emocional dels infants, especialment quan estan exposats a tecnologies des d'edats primerenques. I entenem que, en aquest cas, les pantalles no són una causa d'aquest diagnòstic, sinó un indicador primerenc. No sé si això ens ho podria aclarir, si aquests infants són en concret més vulnerables.

I, a partir de tot aquest coneixement que vostè ens ha mostrat aquí, del qual estam molt agraïts, voldriem formular-li una sèrie de preguntes, a veure si ens pot ajudar.

Quin paper creu que hauria de tenir el sistema educatiu a l'hora de regular el dispositiu digital a les aules per tal de prevenir tots aquests efectes que vostè ens ha mostrat de mal ús de pantalles?

Quin model de convivència entre tecnologia i educació proposaria vostè, basant-se en la seva experiència mèdica i acadèmica?

Com podem trobar un equilibri entre aprofitar aquests avantatges que ens podria proporcionar la digitalització i protegir la salut mental i el desenvolupament cognitiu dels infants?

Tenia una altra pregunta aquí també, que crec que en certa manera vostè ja ha respost, que és: quina és la seva opinió respecte de la introducció de la tecnologia educativa en etapa preescolar i si hi ha algun tipus de tecnologia que hagi demostrat beneficis cognitius en nins menors de 6 anys o si

s'hauria d'evitar completament abans d'aquesta edat, com apunten alguns estudis? Crec que ha quedat prou clar.

Pel que fa a etapes educatives superiors, crec que vostè ha dit que això s'hauria d'estudiar. No sé si té opinió sobre aquest tema.

I enllaçant també amb el que ha dit la Sra. Ramon, a nivell de Balears la conselleria ha pres la decisió de limitar l'ús de telèfons mòbils, però no d'altres tipus de pantalles. Quina seria la seva opinió en aquest tema?

Vostè, si no anam errats en els seus treballs també assenyala la importància de la supervisió familiar en la limitació de l'ús de les pantalles als infants. Quins consells podria donar vostè a les famílies i quin paper creu que haurien de tenir en la formació digital dels infants? I com podien col·laborar les famílies amb les escoles en aquest sentit?

Ha esmentat, i això ens agrada molt, els aspectes socioeconòmics, que creiem que són importants. Ha dit vostè que fan més ús els infants amb característiques socioeconòmiques més desfavorables. I en aquest cas, aquests infants són més susceptibles perquè creu vostè que les famílies que no tenen accés a la tecnologia tenen manco habilitats digitals, i això en certa manera ho hauria de suplir l'escola o no, o són famílies que recorren més fàcilment a pantalles com a eina de distracció? I voldria demanar-li si sap si hi ha evidències que els infants amb manco recursos poden estar exposats a més riscos per l'abús de les pantalles.

Ha fet també una distinció interessant entre l'ús educatiu i l'ús recreatiu. *A priori* crec que quedaria clar que hi ha efectes més positius d'un ús educatiu que d'un recreatiu, però, sap si hi ha efectes més adversos en un context que en un altre?

Ha parlat de salut mental, tema d'ansietat i de manca de son, que també volíem fer-ne menció.

I finalment, demanar-li si..., com que ha fet vostè no només una exposició, que li volíem agrair, no només de la seva feina, sinó també una recerca bibliogràfica d'estudis internacionals, i li agraïm moltíssim la feina, perquè tot això és molt valuós, però si ha detectat vostè estudis internacionals o codis de bones pràctiques com a model d'integració saludable de la tecnologia a les escoles, si això existeix o si vostè ho coneix, sobretot que ens puguin servir d'exemple a Balears.

I de moment, en espera de les seves respostes i agraint la seva intervenció, ho deixariem aquí.

Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sr. Bona. Ara és el torn del Grup Parlamentari Mixt, té la paraula la Sra. Cristina Gómez, per un temps màxim de deu minuts.

LA SRA. GÓMEZ I ESTÉVEZ:

Gràcies, Sra. Presidenta. Gràcies per ser aquí. Un poc l'origen d'aquesta comissió surt de la preocupació d'un grup de pares i mares, en aquest cas, s'inicia tot a l'illa de Menorca, també de professionals del món educatiu, i la preocupació concreta o... la llavor de tota aquesta història passa un poc més per l'ús de la tecnologia dins el món escolar i dels centres d'ensenyament, però, és clar, en realitat, tal com va avui en dia tot, quasi no hi ha espais parcel·lats, és a dir, perquè els fillets i filletes van a escola, tenen els seus *chromebooks*, arriben a casa, fan els deures..., i una de les preocupacions importants que surt d'aquest grup inicial és fins a quin punt les famílies tenen emparats els drets de protecció respecte dels seus fills, també en aquesta part tecnològica que es desenvolupa als centres escolars.

Per exemple, quasi de manera automàtica es demana autorització per tenir un correu electrònic, després òbviament també hi ha internet, no se sap molt bé si hi ha tallafocs correctes, idò, perquè no puguin accedir a espais inadequats i entrar dins tot aquest engolidor que vostè ens ha explicat.

És clar, hi ha també preguntes que potser serien quasi jurídiques o tecnològiques, de protecció de dades de caràcter personal... El que està clar és que aquestes famílies d'entrada si tenen aquestes preocupacions, dins ca seva han pogut prendre decisions respecte de telèfons propis de la família, per dir-ho d'alguna manera, però quan la cosa es complica és quan les decisions tecnològiques vénen dels centres d'ensenyaments. I sobretot perquè aparentment es demanen autoritzacions a les famílies, però les famílies que diuen que no, no reben alternativa.

I un poc també voldríem saber vostè què en pensa d'aquesta decisió, directament quasi, d'haver eliminat els llibres de tota la vida, en paper, si açò també té d'alguna manera repercussions des del punt de vista de l'aprenentatge; és a dir, si passar-ho tot a pantalles és una bona opció?

I, és clar, com sumam aquest màxim d'hores de dedicació? Perquè si ja venen d'utilitzar pantalles en els centres d'ensenyament, quedaran, idò, les restes per a l'ús més de tipus recreatiu.

I un poc el que es posava damunt la taula era si no valdria la pena recuperar un poc allò dels inicis de la tecnologia; és a dir que aquestes famílies no estan en contra d'aquest aprenentatge tecnològic, però sí que posen en qüestió que sigui un mitjà o un instrument per aprendre-ho tot. És a dir, amb llenguatge més planer, si recuperem les dues hores setmanals d'informàtica, entre cometes, ho diré un poc... *en plan viejuno* quasi, o realment acceptam que els estris i les eines per aprendre-ho tot passa per tenir els *chromebooks*, passa per estar dins internet, etc. Aquesta era un poc una de les preguntes que es feien.

I quantes hores... sabem si s'empren els ordinadors... Hi havia una..., bé, una crítica, una qüestió que semblava que tot açò no s'havia planificat. Segurament, perquè la pandèmia ens va caure a plom i tothom va fer el que va poder..., bé, un poc de qualsevol manera. I hem encetat una sèrie de dinàmiques a

partir de la pandèmia que viuríem quasi pandèmicament l'ús de les tecnologies quan no va quedar més remei.

És clar, també es fan preguntes sobre les hores d'utilització. I també posar..., moltes famílies diuen que no estan preparades per fer assistència als seus fills i filles, ni control, perquè realment, avui en dia, els fills i les filles en saben molt més que els progenitors d'utilitzar no només la tecnologia, sinó d'accedir a xarxes socials.

I, per tant, un poc..., entenem també nosaltres, des d'Unides Podem, que la comissió aquesta que s'ha iniciat ha de tenir també aquesta intencionalitat inicial, que és acabar implementant conclusions a la planificació tecnològica en els centres d'ensenyament infantil i primària, especialment, també de secundària potser, però sobretot d'infantil i primària, perquè és ver que hi ha escoles ara mateix que el projecte escolar passa totalment per les noves tecnologies. I la pregunta és si açò ens ho hem de replantejar o no. Perquè, és clar, hi ha eines que és ver que permeten aprenentatges a determinats perfils de manera molt més eficaç i eficient, de fet, amb alguns perfils de diversitat funcional les pantalles són una gran eina, no seré jo qui li ho explicarà a vostè, perquè segur que vostè ho sap molt millor que jo, si ens pot il·lustrar, no?

Però, a partir d'aquí, convindria tornar recuperar..., la pregunta és molt simple: convindria tornar a recuperar llibres o material que no sigui de pantalla? No vull dir llibres, perquè també sé que hi ha una part del professorat que en el tema dels llibres també és molt crític, és a dir, em referiria potser més al paper perquè si parlem de negoci, doncs no només hi ha el negoci de les grans tecnològiques, també hi ha el negoci de tota la vida de les grans editorials en llibres. I també hi ha professors que saben muntar el seu temari sense obligar a comprar llibres ni obligar a emprar tecnologia. És un esforç més important, però n'hi ha que ho fan.

Però és ver que tornen al paper, i, bé, un poc seria..., jo ho enfocaria..., m'ha encantat escoltar tota l'exposició, és clar, la part més privativa, entenem que és una decisió molt més pròpia de cada família. El que està molt bé és que tothom tingui coneixement d'aquestes conseqüències. Però sí que jo intentaria tal vegada enfocar molt més a què diem a la Conselleria d'Educació respecte de..., ja no dic dels petits, petits, que a Menorca, per exemple, hi ha la Comissió Tallafocs que ja es posa en marxa, parlem de 0-3, la Tallafocs és de 0-3, però... a infantil i primària, seria convenient que el projecte de centre sigui totalment tecnològic o convindria fer un replantejament?

És a dir, l'enfocament, quan vam demanar aquesta comissió, tenia sobretot molt a veure amb replantejar-ho des del punt de vista de la Conselleria d'Educació, la resta, doncs és molt interessant a nivell del coneixement que les famílies necessitam segur.

I, bé, no esgotaré el meu temps. Jo li vull agrair tot el que ens ha explicat.

Gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sra. Gómez. Ara és el torn del Grup Parlamentari Popular, té la paraula la Sra. Anabel Curto, per un temps màxim de deu minuts.

LA SRA. CURTO I ALEMANY:

Gràcies, presidenta. Primer de tot, vull agrair la presència en aquesta comissió de la Sra. Pons per tractar el tema de la digitalització a les aules des d'una perspectiva que consideram molt important, com la neuropediàtrica, una perspectiva que, almanco des del nostre Grup Parlamentari Popular, desconexim totalment, però tenim clar que és una perspectiva bàsica per tractar aquest tema.

Vostè..., jo he cercat informació, vostè va fer referència a un article que tendrem una generació anestesiada per les pantalles, però el que no tenim clar és si ja hem arribat a aquest punt on els infants desconnecten completament del món i es troben connectats a una tauleta, a un ordinador, a un mòbil, perquè crec que cadascun dins la nostra vida particular i professional hem viscut moments realment d'aquesta desconexió per part dels infants i veiem que, per exemple, en els patis la seva relació moltes vegades, als centres que permetien els mòbils, moltes vegades, en lloc de ser cara a cara, com hem fet nosaltres a les nostres edats, la seva relació era molt més connectats a un mòbil i interactuar entre ells que amb qui tenien davant.

I m'agradaria saber si, des de la seva perspectiva, arribam tard ja per revertir tota aquesta situació, que crec que a dia d'avui ja està a nivells preocupants.

Per altra banda, són moltes les recomanacions que s'han dit sobre les hores màximes de pantalles, però també som molt conscients que a dia d'avui aquestes hores es dupliquen i es tripliquen. Jo m'he quedat un poc astorada, no us enganyaré, amb les 7 hores dels adolescents..., no m'ho esperava -no m'ho esperava-, sabia que eren moltes, però és ver que quan he vist el 7 m'ha impactat un poc.

I en alguns casos aquestes 7 hores també vénen per la implantació de l'eina digital a les aules. És clar, aquesta implantació augmenta significativament les hores, però quan es parla d'hores màximes, entenc que és el muntant total, i no es tenen en compte les hores de l'escola; és a dir, és com que tenen hores lectives a plataformes digitals i després les hores d'esbarjo dels horabaixes. És clar, els pares moltes vegades només tenim, i m'hi incloc jo mateixa, només tenim en compte les hores que passam amb els nostres infants dins casa, però no contemplam, tal vegada, aquelles 6 hores que aquell infant està en el centre educatiu i que fa ús de les noves tecnologies.

Per altra banda, una de les conseqüències de l'ús excessiu de les pantalles són problemes de tipus cognitiu que afectaran la vida de l'infant a llarg termini. Considera vostè, dins la seva especialitat, que aquest tipus de problemes poden ser revertits, és a dir, si reduïm el nombre d'hores d'ús, quan apreciam els problemes de comunicació o problemàtiques més greus de conducta, podem retornar l'infant a estadis inicials, com si no hi hagués hagut aquest abús de les noves tecnologies?

També, referent al temps màxim, es diu que és: màxim 2 hores per als joves i 1 hora per a menors de 3 i 6 anys. I està clar que en els menors de 3 anys -i jo hi estic totalment d'acord- l'ús màxim ha de ser zero; dic que ha de ser perquè jo venc del 0-3 i, sincerament, crec que és a l'etapa on més se sobrepassa aquest horari, amb diferència, perquè si el temps ha de ser zero, sobrepassa l'hora dels 3-6, totalment. Nosaltres, a les escoles d'infants és molt comú veure com arriba els nin amb els dibuixos dins el cotxet, i a les hores de les menjades, anam de restaurants i veiem com els pares el recurs de "mira els dibuixos i menja, i jo estic tranquil·la", és un recurs que veiem, crec, en el nostre dia a dia.

És veritat que són mals vicis que donam els pares, crec que en això estarem tots d'acord, perquè en els menjadors escolars no hi ha televisions i els nins mengem tranquil·lament.

És vera que els meus coneixements de neuropediatria són nuls, però entenc que com més prest tenen els nins al seu abast les pantalles, més greus poden ser les conseqüències d'aquest ús a llarg termini, i més difícil serà revertir tota la situació.

Com a reflexió, crec que és important l'autocrítica que fem els adults, crec sincerament que som els que més hores passam davant una pantalla, i el que és més preocupant és que ho fem davant els nostres fills, i ja ho diuen que predicar amb l'exemple és la millor manera d'ensenyar, i crec que en això sí que hem de fer un poc d'autocrítica. Però també és veritat que s'ha passat per una situació excepcional, com va dir la Sra. Gómez, que ha estat la Sra. Gómez, es va fer el que es va poder, vàrem subsistir d'aquella manera, perquè és veritat que les noves tecnologies en aquell moment varen permetre seguir amb un procés educatiu des de casa, on, com hem dit, es va fer el que es va poder.

Durant la pandèmia les pantalles varen ser molt necessàries, en aquell moment era l'única manera que els infants poguessin avançar i que no estiguessin també connectats a les pantalles, però d'una altra manera, és a dir, en un procés educatiu i no mirant una televisió, uns dibuixos o això. Però és vera que, arran d'aquella situació excepcional, s'ha vist un augment considerable d'hores, que crec que ara mateix és molt difícil de revertir perquè és que tenim..., ja ens hem avesat a aquesta necessitat de les noves tecnologies.

Aquesta pregunta es repetirà, la Sra. Gómez ja ho ha dit, hi ha molts de centres que han començat a implantar la metodologia de pantalles i la retirada de llibres convencionals. És vera que és una nova era, que la pandèmia ha marcat un punt d'inflexió, però m'agradaria saber la part d'una professional, com vostè, si recomanaria la retirada d'aquesta implantació de noves tecnologies cent per cent i llibres en paper eliminats.

Tornant un poc a les diferents edats, s'ha vist com moltes metodologies impliquen un ús de pantalles, de fet, jo posaré un exemple personal: vaig apuntar la meva filla de 2 anys a una activitat d'anglès i les primeres activitats em diuen: això és una aplicació, tu te connectes a l'aplicació i fas els exercicis amb ella. És clar, jo vaig dir: la meva filla té 2 anys, no li pos pantalles a casa, dic, és que no trob adient... No, no, però això no és el mateix perquè això és una activitat... Si ja, però és que es fa molta feina. És clar, la meva decisió va ser molt clara, jo

vaig desapuntar la meua filla en aquesta metodologia perquè jo tenia clar que trobava que aquesta metodologia no era molt adient. Però sí que és vera que no tothom fa aquest plantejament, de fet, hi ha moltíssima gent que pot considerar: no, el que em diu el centre és correcte, és una metodologia vàlida, jo segueixc.

És clar, unes activitats extraescolars per a infants de 3 anys, els mateixos infants que han de tenir zero hores d'exposició a pantalles, i jo torn un poc a allò d'abans de: s'ha de diferenciar quan es parla de nins petits entre activitat educativa o activitat de casa, d'esbarjo, de jocs? Perquè, és clar, sabem directament les conseqüències negatives de l'ús en aquestes primeres edats i, és clar, crec que, sigui quin sigui l'objecte, tal vegada jo vaig equivocada, però crec que, sigui quin sigui l'objecte, l'ús és negatiu. Per tant, si l'ús és negatiu en els 0-3, les activitats educatives també han de ser eliminades perquè els infants, per molt que sigui una activitat educativa, no té una..., no és positiu per a ell.

Crec que també és important que les pantalles ens permeten millorar l'aprenentatge i la comunicació amb nins amb necessitats educatives especials i que es vera que, mitjançant aplicacions, podem aconseguir grans avanços en aquests amb aquests infants.

I el que no entenc és per què, en el cas d'aquests infants sí que és vera que hi veiem millores, i jo ho he pogut tocar i es veuen millores importants en la comunicació, i, en canvi, per a altres infants és tot el contrari, és com que no avancen.

Un altre tema que també ha tractat vostè és el tema del trastorn del son, de cada vegada veiem més habitacions de les llars amb una televisió, i jo faig un poc d'antiga, com deia la Sra. Gómez, que he sentit molt: mira un poc la televisió i després a dormir. Jo crec que això ho hem fet tots i és vera que no tenim en compte que aquells deu minuts de televisió poden trastocar tot el son, el nin s'activa una altra vegada i no dorm correctament, la qual cosa l'afectarà al rendiment acadèmic, que és important.

També, per acabar, li voldria demanar per la part social, és a dir, crec que tots tenim clar que l'ús de les pantalles afecten negativament les relacions socials i podem trobar nins amb dificultats a l'hora de relacionar-se de tu a tu, però també m'agradaria demanar si aquesta situació és reversible, és a dir, si poden les pantalles arribar a canviar completament el caràcter d'un infant de manera permanent o, quan ja afecta el caràcter, l'infant ja no té una reversió de tornar a estadis inicials?

I, bé, moltes gràcies i seguiré després.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sra. Curto. Ara és el torn de la Dra. Pons. Quan vostè vulgui, li han donat molta feina em sembla.

LA SRA. NEUROPEDIATRA DE L'HOSPITAL DE SON ESPASES (Montserrat Pons i Rodríguez):

D'acord, respecte de la companya de MÉS, que no has fet cap pregunta, en concret, són reflexions i és veritat que vivim en una societat molt complexa, que les pantalles en formen part, però, bé, hem de saber utilitzar-les.

Respecte dels companys socialistes, respecte del recurs que hi havia d'ús adequat, no és un recurs que dona l'Acadèmia Americana de Pediatria i que fa això que dieu: intenta diferenciar els temps que ha de tenir aquest infant i tu pots posar i fer com un pacte amb l'infant de quin temps invertirà en les pantalles. Però això es troba dins la web de l'Americana de Pediatria.

Respecte de la causalitat de la simptomatologia que he dit, de fer atenció, de trastorns de l'espectre de l'autisme, de si les pantalles poden ser la causa, és clar, el problema que ens trobem nosaltres és que no podem fer un estudi experimental, no podem agafar un grup de nens i posar-los davant de pantalles 10 hores i un altre grup no fer-ho. Per tant, hem d'inferir-ho, però sí que veiem un augment dels casos de trastorns de l'espectre autista i sí que... però són casos que abusen molt de pantalles, i a moments molt claus del desenvolupament. Perquè no és el mateix que tu abuis amb 20 anys de les pantalles que ho facis als 3 anys, 2, 3 anys en què s'ha de formar el llenguatge; si en el moment que s'ha de formar el llenguatge jo abuso de les pantalles, el meu cervell desconnecta perquè està..., o sigui, perquè tu entenguis per què hi ha tanta simptomatologia del trastorn de l'espectre autista, si tu tens 2 anys i et posen davant de dibuixos animats que a tu t'encanten, perquè hi ha dibuixos i hi ha colors, però no entens el que diuen, el teu cervell passa del llenguatge i continua mirant, de manera que no presta atenció al llenguatge humà.

I aquesta és la causa que s'ha relacionat amb el TEA, i a la pràctica clínica ho veiem molt, veiem molts nins que abusen de pantalla que tenen simptomatologia del trastorn de l'espectre autista i clínica de retard del llenguatge, sí, sí. És difícil demostrar causalitat, però milloren molt quan la retirem, i no arriba a ser del tot reversible en alguns casos, i no saps... També alguns estudis mostren que els nins amb dèficit d'atenció i trastorns de l'espectre autista tenen més predisposició a enganxar-se més fàcilment a les pantalles. O sigui, hi ha un joc de tot, però de vegades, en algun cas sí que la simptomatologia pot venir per un abús important.

Després, és clar, el paper del sistema educatiu per prevenir l'ús és igual que la figura del sistema educatiu o la figura del metge són claus, quan el pare pregunta o algú pregunta quin ús ha fer de les pantalles, és important que el sistema educatiu tingui una noció de quin ha de fer. Igual que quan van al metge i ho pregunten, crec que són figures claus socialment que han de tenir... tenen una responsabilitat.

Després, com trobar la qualitat en salut mental i en el desenvolupament? D'acord, això no... sí, sí..., bé, sí, aquesta és la clau, o sigui..., sí, sí, és important en tots els aspectes el bon ús, perquè repercuteix en el desenvolupament de la salut mental, i un bon ús hi repercutirà. No sé si t'he contestat perquè no sé si me l'he apuntada bé, però bé, si no me la tornes fer.

Respecte al preescolar, si dir zero pantalles abans a l'edat preescolar, jo considero que sí, que zero pantalles a l'edat preescolar. Per què? Perquè no ens trauran cap benefici i sí que té molta capacitat addictiva, els agrada molt, és que els agraden molt les pantalles, perquè és molt divertit mirar... És clar, a l'escola al professor ni li surten llumetes, ni bota, ni canta, no?, i, és clar, això els encanta, i no en poden treure cap profit, perquè s'han fet estudis que demostren que han intentat veure, posar una tauleta per aprendre idioma i ensenyar el mateix a la mare a dir quatre vegades aquella paraula i aprenen molt més amb la mare que sàpiga les quatre paraules que no amb la tauleta o amb l'App.

O sigui que jo dels 0-6 anys no tenc cap mena de dubte que zero pantalles, personalment, de 0-6...

(*Se sent una veu de fons inintel·ligible*)

Bé, però parlem de les escoles, eh, o sigui, fora..., a les famílies es diu zero pantalles de 0 a 3; llavors a les escoles..., perquè és que només els distraurà, no els aportarà res evolutiu. Ara, que després les famílies els vulguin deixar algun contingut recreatiu adequat a l'edat, no?

També m'heu preguntat diversos què pensava de limitar l'ús del mòbil a l'institut? M'ha encantat la idea, o sigui..., genial, a l'institut..., era per a mi era obvi que no podia haver-hi mòbils als instituts, o sigui, que ho celebren.

Quant als consells a les famílies, l'ús adequat de pantalles a les famílies, idò és..., hi ha múltiples recursos, hi ha el control parental i hi ha informació, hi ha..., i sobretot -sobretot- que l'heu tret tots és un exemple, tots hem de donar exemple, tots hem de fer un bon ús de les pantalles i no utilitzar-ho si dinam amb els nostres fills, tenir temps de descans. Als estudis que hem fet del mal ús de pantalles, la variable més important en el mal ús de pantalles digitals era si els pares abusaven de les pantalles, era la variable més important.

I això ho enllaço amb el que m'has preguntat del nivell socioeconòmic baix, hi ha també múltiples estudis que demostren que el nivell socioeconòmic baix es relaciona amb més abús de pantalles. I en el nostre estudi la variable més important va ser el nivell educatiu de la mare, el nivell educatiu... com menys nivell educatiu més risc d'abús de pantalles, o sigui que jo aniria sobretot a educar en el bon ús. Sí que tenen més risc d'addiccions a les pantalles.

Després, també heu parlat molt de diferenciar entre ús educatiu i ús recreatiu, és clar, és fonamental aquesta diferenciació, el problema que tenim és que molt pocs nins fan un ús educatiu de forma espontània, la immensa majoria en fan un ús recreatiu, o sigui... és clar, l'ús educatiu és bo, o sigui, hi ha App bones i hi ha coses bones, però és que no les fan servir, els avorreixen, a ells els agrada més el recreatiu.

Després, què més? Perdoneu, eh?... Respecte de les bones pràctiques, que has demanat si hi havia estudis de bones pràctiques. Realment, és una preocupació mundial l'ús adequat de les pantalles, de fet, alguns països han declarat com a una cosa urgent regularitzar i optimitzar l'ús de pantalles a la infància, o sigui que hi ha molta gent preocupada, i s'han tractat

diferents temes. No he trobat algú que ho digui del tot, he trobat més les experiències que ha explicat cada país o cada cosa, però no com optimitzar-ho.

Després, quant a Unides Podem, és clar, també hi ha hagut molta preocupació i en alguns països s'han prohibit les pantalles digitals a les escoles per qüestions de seguretat, França, Bèlgica han prohibit Microsoft, han prohibits les xarxes, per qüestions de seguretat, perquè no podien garantir la seguretat. Perquè, de fet, és difícil, i es gasta molta energia a les escoles i als instituts per fer que els *chromebooks* siguin segurs i estiguin ben capats, molta energia gasten, però tot i així ho saben... els nens aprenen com..., no?

També has preguntat molt si convindria tornar recuperar el material que no sigui pantalla. Des del meu punt de vista, sí. O sigui, jo crec que a primària sí, perquè és molt menys distractor i perquè en el desenvolupament..., i això ho sap molt tot el món educatiu, o sigui el que tu no només veus, sinó que experimentes, què és escriure o toques o... es queda molt més impregnat al cervell; el desenvolupament no només pot ser visual, necessita experimentar, necessita escriure, necessita tocar, cosa que l'ordinador no ho permet tant, d'acord?

I què més has preguntat? Bé, tenim el mateix, també has preguntat això de les hores de pantalla recreativa o no, que és el que t'he dit, que sí, sí, és clar, recreativa compta com... la pantalla educativa no comptaria com abús de pantalla i, de fet, fa uns anys, fa res, les recomanacions de les organitzacions sanitàries, abans era no més de dues hores de pantalla recreativa a partir dels 8 anys, però van canviar les recomanacions perquè, com que hi havia tant d'ús dintre de les escoles, veien que no podia ser, que havien de canviar les recomanacions, i va ser quan es va crear aquesta App, a l'Acadèmia Americana, que va afegir, va intentar, en lloc de limitar l'ús de pantalles, sinó recomanar un ús òptim, sinó que el que es mirés fos adequat a l'edat, que fos educatiu i que hi hagués espai d'hores per a altres coses. I així, de forma indirecta, reduïen les pantalles, idò que no s'oblidessin de fer esport, que no s'oblidessin que a les hores de menjar no podia haver-hi pantalles, que no s'oblidessin que havia d'haver-hi conversa familiar, etc., i així reduïen aquest temps indirectament.

Després dir-vos que aquí podem discutir molt, però a Silicon Valley han prohibit..., això suposo que ho heu sentit, a les escoles de Silicon Valley, que és on neixen les pantalles, han prohibit les pantalles a les escoles, els seus fills no els porten a les escoles amb... Em van dir: "Posa'ls la notícia perquè ho vegin", però no l'he trobada, però hi ha la notícia: "*Silicon Valley lleva a sus hijos a escuelas que no tienen pantallas*" i són els creadors d'això, no?

Després també m'heu parlat de diversitat funcional. Sí que està clar que les pantalles poden ser molt útils, per mil aspectes, o sigui, jo no estic en contra de les pantalles ni en contra dels recursos, lo les faig servir molt i m'encanten els recursos que ens afavoreixen a la vida, perquè ens donen moltes facilitats. Ara us he pogut fer la presentació en *power point*, és més fàcil per a vosaltres estar atents; quan m'he de comprar una cosa, no he de traslladar-me, bé, mil coses, però s'han d'utilitzar bé. O

sigui, jo no trec que amb alguns recursos està ben indicada i en alguns moments, però en altres, no.

Què més? Perdoneu, perquè jo segur que no ho contestaré tot, eh? Ah, preguntava si havíem arribat al punt d'anestesia digital. Bé, alguns nins, pobrets, sí, alguns nins han arribat a aquest punt, i sí..., però sí que considero que és reversible cent per cent. O sigui, segons l'edat i el moment pot tenir repercussions molt severes en la capacitat d'atenció. El problema que tenim és que en la primera infància les repercussions són un poc invisibles per a les persones. És el mateix que passava amb el tabac: no, si jo fum i no em passa res; bé, però tu no saps si podries córrer una marató, idò el mateix. O sigui, el "Si li va bé a l'escola i no té problemes", bé, igual trauria més bones notes, igual no tendria problemes d'atenció, no? Per tant, no sabem, però sí que sabem que si revertim, milloren, o que si retirem les pantalles, milloren, això sí que ho hem experimentat i ho veiem.

I a mi sempre m'agrada dir i ser optimista, o sigui... que mireu amb el tabac!, amb el tabac la gent fuma molt menys, i hem educat... la gent ja sap el que passa; jo crec que la solució és educar, educar, educar i educar en un bon ús de les pantalles, i així podem evitar els efectes indesitjables.

I crec que ja ho tenc, no? No m'he deixat res, no? Si volen poden fer més preguntes si m'he deixat quelcom d'important.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Dra. Pons. Ara és el torn de rèplica, per tant, ara té la paraula el Grup Parlamentari MÉS, la Sra. Maria Ramon, per un temps màxim de cinc minuts.

LA SRA. RAMON I SALAS:

Sí, moltes gràcies. Jo crec que, a més amb les respostes encara ha estat més explícita i ens va bé per tenir més informació.

Aquest pic sí que li faig una pregunta i és: quines són les preocupacions més greus que veu a llarg termini si no posam solució o no posam eines a aquesta qüestió? M'ha sobtat i és més aviat curiós que a Silicon Valley les escoles siguin... o que duguin escoles sense pantalles, la qual cosa crec que podria ser una notícia de cara a la galeria, diguem, que pugui obrir o fer obrir els ulls a la gent, a les famílies, a tothom, que les persones que s'inventen les pantalles obvien les pantalles per a l'educació dels seus fills, o que no volen que, evidentment...

És clar, jo a la Sra. Gómez, estic totalment d'acord que aquesta comissió neix arran de la necessitat que veiem a les escoles de la importància de compaginar o de conjugar les dues coses, l'ús de les tecnologies del qual no en podem defugir, perquè d'això en som conscients, que han vingut per quedar-se i no eliminarem ni els dispositius ni els ordinadors ni les tauletes, res, i l'altra és tornar un poc, diguem, a la vella escola de llegir i escriure, jo encara ho soc, encara necessit escriure'm les coses i llegir amb llibres físics, però sí que és vera que crec que no podem defugir de fora de l'espai educatiu, perquè si a l'escola hi som 5 hores, i també és una pregunta que crec que no ha contestat a la Sra. Curto, de si aquestes 7 hores computen

amb les de... -ha dit, perdó, idò, perdó, he estat jo que no he...-, és clar, idò, és que ens trobam que després estam 7 hores de mitjana sense, és clar, vull dir, és que estam més tens de mitjana utilitzant els dispositius que el temps que som a l'escola, amb la qual cosa crec que no podem defugir també d'intentar... és ver que, primer passem a espais més concrets, com puguin ser els educatius i trobar... i que crec que ja s'hi ha començat a fer feina; però no podem defugir crec del dia a dia que ens suposen aquests dispositius i el que repercuteix a les nostres nostres vides.

I res, només vull agrair-li una vegada més la seva presència, poder-nos explicar, i per a nosaltres també tenir aquesta informació és molt important per poder intentar treure el major nombre de conclusions i el més encertades per a la ciutadania. Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sra. Ramon. Ara és el torn del Grup Parlamentari Socialista i té la paraula el Sr. Carles Bona, per un temps màxim de cinc minuts.

EL SR. BONA I CASAS:

Gràcies, Sra. Presidenta. Bé, només, com que vostè ho ha esmentat, posar un poc de context respecte de la notícia aquesta dels gurus de Silicon Valley que duen els nins a escoles que no tenen pantalles, també s'ha de tenir en compte que no és que els aïllin de les pantalles, concretament, sinó que la notícia fa referència que el sistema educatiu americà, que, per sort el prou diferent del nostre, de moment, toquem fusta, està extremadament privatitzat i duen els nins a escoles d'elit que valen igual 30.000 euros anuals i algunes d'aquestes es volen diferenciar per oferir un model educatiu molt específic, com poden ser escoles Waldorf, que estan completament connectades amb la natura i aïllades de qualsevol tipus de tecnologia, i ja no només digital, pràcticament. Però això no implica que aquests gurus després apuntin els seus fills a extraescolars, on aprenen pensament computacional i programació, i jo crec que en el fons entronca també amb el que deia vostè, que hi ha un abús de les pantalles i sobretot un mal ús, i que si hi ha un ús que té sentit, perquè tu, pròpiament, si al nin li vols ensenyar pensament computacional i programació és que és inevitable que a un moment donat hagi de tocar un ordinador.

Feta aquesta puntualització, sí que una cosa que pensava en un fet que ha plantejat, que, efectivament, limitam l'ús del mòbil en adolescents, i el fet intrínsec que, com m'havia mostrat vostè dels usos, com varien amb les edats, i com quan augmenten d'edat ja no és una cosa tant de televisió o videojoc, sinó que va més enfocada a xarxes socials, i, és clar, en el fons és vera que... jo estic completament d'acord amb vostè amb el que diu que amb el tabac ho hem aconseguit i ha estat un tema d'educació, i realment hi ha hagut un canvi molt important a nivell social a un moment que semblava pràcticament impossible que tu poguessis tornar d'un bar i la roba no l'haguessis de ficar a la rentadora perquè feia pudor; però sí que és veritat que el model de relació social en el qual han crescut ara molts adolescents està probablement massa enfocada al fet de pertànyer a una xarxa social, i el seu model de relacionar-se

està progressivament canviant i ja no és tan local, sinó que també el que permeten les xarxes és que això funcioni també més a un nivell més deslocalitzat i més a nivell global.

I, és clar, no sé si pensa també que podem passar, en aquest intent d'evitar aquest abús de pantalles i d'ús del telèfon per part dels adolescents, si podem també passar per una fase que els adolescents visquin amb una certa ansietat tota aquest aïllament que viuen ara, que per a ells és sobtat, de les tecnologies en el sistema educatiu, i si això pot tenir conseqüències derivades d'aquest període d'ús. I que després no sé si realment, que hi estic d'acord, vull dir, no, el paper de l'escola no ha de ser que els nins estiguin amb el telèfon enganxats a les xarxes socials, òbviament, però que sí que això pugui provocar com un efecte rebot, el fet que surtin tot d'una i el primer que vulguin és automàticament estar aferrats als cinquanta mil trilions de missatges que tenen sense llegir, que un poc, també, tristament, és el que ens passa a molts de nosaltres, que si deixes, si ara deix el telèfon aquí, jo ara, quan surti d'aquesta comissió, trobaré un nombre excessiu de missatges no llegits, als quals se m'exigirà una resposta immediata. Vull dir que hi ha un punt que també respon al model de societat en el qual avançam on tot requereix d'una certa immediatesa, que no sé si pensa que, maldament són mesures que s'han de prendre, també poden tenir unes conseqüències associades.

Res més. Gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sr. Bona. Ara és el torn del Grup Parlamentari Mixt, la Sra. Cristina Gómez, per un temps màxim de cinc minuts.

LA SRA. GÓMEZ I ESTÉVEZ:

Gràcies, Sra. Presidenta. Bé, partint, bé, jo diria que de la confirmació que l'addicció a les pantalles, vostè mateixa ho ha dit, es pot comparar a la del tabac o de l'alcohol o, fins i tot, més, bé, també supòs que el sistema educatiu no ho negarà.

A partir d'aquí sabem que hi ha alguns fillets o filletes que se sap que són addictes, perquè, de fet, han estat derivats a programes de deshabitació del Projecte Home. A partir d'aquí també entenc que dins l'escola haurien de tenir algun tipus de mesures específiques per a aquests fillets que són addictes. I a partir d'aquí, també em deman com ho hem de fer perquè tampoc no siguin com a separats, perquè açò seria com pensar que una persona que es deshabitua d'altre tipus d'hàbit addictiu continua convivint en un context on aquest hàbit addictiu continua essent emprat pels companys. I la pregunta és: què li hem de dir a l'escola respecte d'açò? És a dir, en primer lloc, bé, no sé si vostè em pot respondre, tal vegada és més una pregunta dirigida a qualche responsable educatiu; és dir, la pregunta seria: fa quelcom el sistema educatiu, la Conselleria d'Educació respecte d'aquests infants que ja són tractats per aquestes addiccions i com ho incorporam, ho implementam dins un context d'altres fillets que, tal vegada, perquè no han abusat tant o perquè simplement tenen una capacitat diferent, no diré ni millor ni pitjor, diferent, de saber gestionar el tema, com jugam a açò sense separar els que ja són addictes, que

tothom sabrà..., és a dir, jo crec que aquí hi ha un tema molt complex.

Jo entenc que vostè tampoc ara no pot respondre, però que s'hi hauria de fer feina perquè, de fet, de ver que entenc que aquesta comissió tenia un poc aquest sentit, de començar a visualitzar com implementam totes aquestes històries dins el sistema educatiu de..., bé, no vull parlar de 0-3, perquè crec que és que ja no entren dins aquest plantejament, els tallafocs crec que es referia més a les famílies, però a partir d'infantil i primària, és a dir, si ja hi ha fillets que han d'anar a Projecte Home, com incorporam tota aquesta problemàtica?

I bé, em comentava una persona que ens segueix que allò de Silicon Valley, és una anècdota, però és interessant, que no és només que vagin a escoles on no hi ha pantalles, és que les cuidadores d'aquests fillets i filletes dins el seu contracte amb les famílies tenen prohibit l'ús de tecnologia, com a empleades de la llar o el que sigui, no?, vull dir que, imaginau-ho!, d'acord?

Ho deix aquí, preocupa molt com incorporam el que ja hem desbordat.

Gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sra. Gómez. Ara és el torn del Grup Parlamentari Popular, té la paraula la Sra. Anabel Curto, per un temps màxim de cinc minuts.

LA SRA. CURTO I ALEMANY:

Gràcies, presidenta. Bé, jo m'he quedat amb una paraula clau important i és la paraula "és reversible", és a dir, crec que tenim molta feina a fer, perquè això sí que és molt evident, però que, des de la vostra especialitat ens puguin dir: no, no, és reversible, tal vegada no a estadi zero, però sí que es pot veure una millora, crec que dona encara molt més sentit a aquesta comissió i a tota la feina que tenim intenció de fer tots els grups parlamentaris.

Crec que és molt important aconseguir aquest equilibri que diem entre l'ús i l'abús per al bé del futur, per al bé dels nostres infants i també per al nostre bé, jo crec que també, el que parlàvem abans, hem de fer un poc d'autocrítica i també deixar-ho un poquet més del que realment fem.

Vull agrair sincerament la vostra assistència, tots els coneixements que ens ha traslladat i la veritat és que, almanco per la meua part, jo supòs que des dels grups parlamentaris també, crec que és molt important la neuropediatria en aquest aspecte, crec que és un dels pilars fonamentals que s'han d'estudiar per veure les conseqüències d'aquest procés de digitalització.

Moltíssimes gràcies per ser avui aquí.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sra. Curto. Ara és el torn de contrarèplica de la Dra. Pons, quan vulgui.

LA SRA. NEUROPIEDATRA DE L'HOSPITAL DE SON ESPASES (Montserrat Pons i Rodríguez):

Bé, respecte de quines són les preocupacions a llarg termini, bé: empitjorament de la salut mental de la nostra població d'adolescents, sobretot per això que he explicat de les xarxes socials, que estan constantment comparant-se; després, el temps que hi inverteixen, que és moltíssim, inverteixen molt de temps a mirar ximpleries, sincerament, vídeos curts..., és esgotador; jo crec que això els fa..., com ha dit la companya, els anestesia i no els fa pensar ni els desenvolupa el pensament crític, i crec que és dolent, com a societat és molt dolent que tinguem els nostres adolescents sense cap tipus d'esperit crític. Vull dir..., a mi em sap greu.

I el..., però si hi posem solució, té solució!

Després, respecte del company socialista, bé, vegem, hi ha diverses coses, el que has parlat de l'efecte rebot del mòbil, vegem, a ningú no li agrada haver de prohibir una cosa, però es feia molt mal ús en les aules, a l'escola, és que era preocupant els problemes que hi havia. I jo, personalment, com a mare, com a mare o com a preocupada amb el tema que... és com quan... és que hi ha múltiples exemples, és com quan els que són addictes al joc, idò tapem la façana, no ens agrada haver de tapar una façana, però els addictes hi van menys; o quan prohibim als parcs que fumin, els parcs on juguen els nens, no queda solució.

Jo, personalment, crec que no hi ha efecte rebot, que s'eduquen i aprenen a esperar i que els ensenyem que poden estar un temps sense la pantalla, i així ho aprenen.

Respecte de l'aprenentatge computacional o d'altres habilitats digitals, jo crec que les han d'aprendre i que són superbones, jo he intentat diferenciar a la meua presentació les habilitats digitals, que són superbones i que s'han d'incloure en el món educatiu, perquè així experimenten que les xarxes serveixen també per..., ai, que el món digital serveix també per a altres coses, però que ho hem de diferenciar en utilitzar les pantalles digitals només com a substitut dels llibres, que això no els aporta res i permet o incentiva que es despistin, que no estiguin tan atents, d'acord? Per tant, jo diferenciaria clarament aquests dos objectius: sí a les habilitats digitals i un sí rotund, perquè són molt bones, però no a utilitzar-ho com una eina substitutiva.

I després, ah, respecte de les addiccions a les pantalles, és clar, com en tot, els nivells d'addicció són molt diferents i les mesures que tu hauràs d'adoptar són molt diferents, potser hi ha un nen que no voldrà anar a l'escola perquè és molt addicte i sí que l'escola s'hi haurà d'implicar, i hi haurà un nen que és una addicció totalment controlable que pot estar aquelles hores a l'escola sense les pantalles, t'hauràs d'adaptar a cada cas, i més, entre salut mental i educació en fer un treball conjunt.

Jo no sé si ho he respost tot..., ho he respost tot o us queda algun dubte? Sí?

D'acord, gràcies. Doncs, ja està.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltíssimes gràcies, Dra. Pons. Li agraïm que hagi vingut, que hagi donat totes les explicacions i jo crec que sí, almanco ha mostrat molt d'esforç per respondre-ho tot, que s'agraeix.

Bé, no havent-hi més assumptes a tractar, s'aixeca la sessió.

DIARI DE SESSIONS
DEL
PARLAMENT
DE LES
ILLES BALEARS